

Målnummer:	Ö1318-83	Avdelning:	
Domsnummer:	SÖ263-84		
Avgörandedatum:	1984-05-17		
Rubrik:	Fråga i mål om utmätning huruvida det kunde anses framgå att egendom tillhörde annan än gäldenären. 4 kap 18 § 1 st och 19 § 1 st UB.		
Lagrum:	<ul style="list-style-type: none">• 4 kap. 18 § 1 st. utsökningbalken (1981:774)• 4 kap. 19 § 1 st. utsökningbalken (1981:774)		
Rättsfall:			

REFERAT

För uttagande av K.W. påförda oguldna skatter m m utmätte kronofogdemyndigheten i Stockholm d 10 juni 1983 på Ropstens Båtklubb i Stockholm en "Campingbåt Windy, 200 hk, 67, ljusgrå".

L.G. anförde besvär i Svea HovR med yrkande att utmätningen skulle hävas. Som grund för yrkandet påstod hon att båten tillhörde henne. Till stöd för detta påstående åberopade hon kopia av köpekontrakt d 16 april 1981 enligt vilket hon köpt båten av Björnhammarvarvet AB, Åkersberga, för 59 000 kr, vilket belopp skulle betalas med 25 000 kr genom lån och resten efter försäljning av "köparens" gamla båt, samt kopia av ett - såvitt framgår inte undertecknat - lånerättsbevis/skuldebrev på 25 000 kr avseende nämnda lån.

I yttrande över besvären anförde kronofogdemyndigheten: Enligt uppgift från Ropstens Båtklubb är K.W. medlem i klubben och hyr den båtplats där utmätningen skedde. I polisrapport d 7 april 1982 avseende stöld ur båten uppgavs K.W. som målsägande. Från Internationell Assurans AB, Vaxholm, har inhämtats att den i polisrapporten omnämnda båtförsäkringen hade tecknats av K.W. och blev uppsagd av denne i juni 1983. H.J., som undertecknat köpekontraktet d 16 april 1981 för Björnhammarvarvets räkning, har upplyst att det var K.W. som skötte förhandlingarna med varvet vid köpet. K.W. har också fakturerats av varvet för en del tillbehör avseende den utmäta båten, vilka fakturor han sedan betalat. Han har även erlagt ränta på lån till varvet. Lånet avsåg den utmäta båten. Som framgår av köpekontraktet har en annan båt lämnats till försäljning på varvet i samband med att den utmäta båten inköptes. Båten skulle säljas av varvet, men då detta inte lyckades såldes den av K.W. själv och köpeskillingen har sannolikt använts för att finansiera köpet av den utmäta båten. Några handlingar som visar att K.W. är köpare till den utmäta båten finns dock inte. Oavsett detta förhållande anser kronofogdemyndigheten att omständigheterna talar för att K.W. sökt placera sin egendom hos L.G. i syfte att skydda egendomen mot utmätning för betalning av hans skatteskuld.

I anledning av yttrandet genmälde L.G. bl a att försäkringen tecknats i K.W:s namn eftersom förarbevis krävdes, vilket hon då inte hade, att även den andra båten tillhört henne och att en del fakturor av ren slentrian tecknats i K.W:s namn. Sammanfattningsvis hävdade hon att det på intet sätt visats att båten skulle tillhöra någon annan än henne.

Riksskatteverket bestred under åberopande av kronofogdemyndighetens yttrande bifall till besvären.

HovR:n (hovrättsråden von Möller och Björnberg, referent, samt adj led Lundin) anförde i beslut d 27 juli 1983:

Skäl. L.G. har uppgivit att samboförhållande råder mellan henne och K.W..

Av utredningen framgår bl a att båten utmätts på en av K.W. förhyrd båtplats i en båtklubb där han var medlem, att i stöldanmälan 1982 beträffande båten K.W. angivits som målsägande och att han varit försäkringshavare. Vidare är upplyst att K.W. betalat räntor och lån på båten, att han fakturerats och synbarligen betalat delar och reparation av denna ävensom vinterhyra för den tidigare båten samt vid försäljningen av denna för annonsering och för kvarstående lånebelopp och ränta.

Även om det vid bedömningen godtas att den utmäta båten var i gemensam besittning framgår vid angivna och i övrigt av kronofogden anförda förhållanden ej att båten tillhör L.G., som inte ens påstått att båten innehafts med samäganderätt. Mot bakgrund av det anförda kan L.G. inte anses ha gjort sitt anspråk på äganderätten till båten ens sannolikt. Det föreligger inte skäl att förelägga henne att väcka talan om bättre rätt till båten. Beslutet om utmätning skall därför stå fast.

HovR:ns avgörande. HovR:n lämnar besvären utan bifall.

Hovrättsrådet Genell var av skiljaktig mening och anförde: "Utredningen ger närmast vid handen att L.G:s påstående att den tillhör henne har dock sådant stöd särskilt av det åberopade köpebrevet att hon bör beredas möjlighet att i rättegång styrka sitt påstående. Jag ändrar därför på det sätt det överklagade beslutet, att L.G. föreläggs att inom en månad från det föreläggandet delgavs henne väcka talan mot staten och K.W.."

L.G. anförde besvär och yrkade i första hand att utmätningen skulle upphävas samt i andra hand att hon skulle föreläggas att väcka talan angående äganderätten till båten.

Riksskatteverket hemställde att besvären skulle lämnas utan bifall och gjorde därvid bl a gällande att L.G., även om hon kunde anses ha styrkt sitt påstådda förvärv 1981, dock med hänsyn till omständigheterna i målet inte visat, att hon behållit sin äganderätt fram till utmätningstillfället.

HD avgjorde målet efter föredragning.

Föredraganden, RevSkr Camitz, hemställde i betänkande om följande beslut: Skäl. Den utmäta båten anträffades vid utmätningstillfället på en av gäldenären K.W. förhyrd båtplats i en båtklubb, där han var medlem. Det får därför anses att K.W. ensam haft besittningen till båten. Han skall således enligt 4 kap 18 § UB anses vara ägare till denna, om det inte framgår att den tillhör annan.

L.G. har till stöd för sitt påstående om att äganderätten tillkommer henne åberopat - utöver i HovR:ns beslut redovisat köpekontrakt och lånerättsbevis/skuldebrev - åtskilliga handlingar, varav en del ingivits först i HD. Av handlingarna kan utläsas bl a följande. Enligt köpekontrakt d 12 maj 1978 förvärvade L.G. en båt, vilken torde vara identisk med den båt som vid köpet av den utmäta båten lämnades som dellikvid för försäljning genom varvet och som i köpekontraktet d 16 april 1981 betecknas som "köparens gamla båt". Kronofogdemyndigheten har i sitt yttrande anfört att denna båt såldes av K.W. själv, sedan varvet inte lyckats sälja den, och att köpeskillingen sannolikt användes för att finansiera köpet av den utmäta båten. Detta sistnämnda antagande stöds av ett kvitto d 2 nov 1982 avseende en bankgiroinbetalning, "Delbetalning enligt kontrakt", på 17 000 kr med Björnhammarvarvet som betalningsmottagare och L.G. som betalningsavsändare. - Lånehandlingar utvisar att L.G. i anledning av

båtförvärvet hos kreditinstitut erhållit lån eller kredit i april 1981 på 25 000 kr, vilket lån slutbetalats i april 1983, och i dec 1982 på 20 000 kr samt i april 1983 på omkring 25 000 kr. Såvitt framgår av handlingarna har L.G. ekonomisk förmåga att fullgöra sina åtaganden. - I stöldanmälan d 11 juni 1983 har båtens värde uppgivits vara 70 000 kr.

Oavsett vad L.G. och K.W. kan ha överenskommit angående lånebeloppets betalning, är hon i förhållande till lån- och kreditgivarna betalningsskyldig för skuld, som hänför sig till båtförvärvet och som motsvarar omkring hälften av båtens uppgivna värde. På grund härav och med beaktande av vad i övrigt framkommit om L.G:s förvärv av båten måste det anses framgå att den tillhör henne. Utmätningen skall därför hävas.

Slut. Med ändring av HovR:ns beslut häver HD utmätningen.

HD (JustR:n Hult, Fredlund, referent, Persson, Gregow och Freyschuss) fattade följande slutliga beslut:

Skäl. L.G. och utmätningsskyldiga K.W. är samboende.

Den utmäta båten anträffades vid utmätningstillfället på en båtplats som K.W. förhyrt av en båtklubb, där han är medlem. Båten får anses ha varit i K.W:s besittning eller, om även L.G. - såsom förefaller sannolikt - haft tillträde till båtplatsen och båten, i hennes och K.W:s gemensamma besittning. Det har inte gjorts gällande, att L.G. och K.W. skulle vara samägare till båten. För att L.G. skall kunna freda båten från utmätning för K.W:s skulder fordras enligt 4 kap 18 § 1 st och 19 § 1 st UB vid båda besittningsoptionerna, att det framgår av utredningen att båten tillhör henne.

L.G. har till stöd för sitt påstående om att båten tillhör henne åberopat åtskilliga handlingar, av vilka en del ingetts först i HD. Av de åberopade handlingarna kan utläsas bl a följande. L.G. är tandsköterska med en årsinkomst på 76 000 à 77 000 kr. Enligt köpekontrakt d 12 maj 1978 köpte hon en "Cabinbåt" av Karlbergskanalens Marina AB för 20 000 kr, varav 13 750 kr betalades kontant. Vad angår återstoden av köpesumman visar ett brev d 18 dec 1979 från Kundkredit AB till L.G., att hon då slutbetalat sitt avbetalningsköp från Karlbergskanalens Marina AB. Den båt som nu är föremål för utmätning såldes enligt köpekontrakt d 16 april 1981 av Björnhammarvarvet AB till L.G. för 59 000 kr, varav 25 000 kr skulle betalas genom "Sweboatlån" och återstoden erläggas efter försäljning av "köparens gamla båt". Av en kopia av "lånerättsbevis/skuldebrev" avseende lån i Skandic Refinans AB sammanställd med andra handlingar, t ex en betalningsavi från Finans Skandic till L.G. avseende kredit med "Sweboat", kan slutas att hon iklätt sig betalningsansvar för nämnda lån på 25 000 kr. Ett åberopat bankkvitto innehåller, att L.G. d 2 nov 1982 via bankgiro betalat 17 000 kr till Björnhammarvarvet med angivande av att beloppet utgjorde delbetalning enligt kontrakt. Det betalade beloppet kan härröra från försäljning av vad som i kontraktet med Björnhammarvarvet benämns "köparens gamla båt". I brev d 15 dec 1982 från Praktikerfinans AB till L.G. underrättades hon om att bolaget beviljat henne ett lån på 20 000 kr att återbetalas genom månatliga löneavdrag. Enligt företett kvitto betalade L.G. d 12 mars 1983 till företrädare för Björnhammarvarvet 19 000 kr gällande "a konto båtköp". Den 8 april 1983 gjordes den i målet aktuella båten till föremål för två transaktioner tydligen för att ändra belåningen. Enligt ett köpekontrakt nämnda dag sålde sålunda L.G. båten till Express Marin AB för 70 000 kr, varav 17 799 kr erlades till Finans Skandic som likvid för L.G:s låneskuld för båten och återstoden 52 201 kr betalades till L.G.. Enligt ett annat köpekontrakt samma dag sålde Express Marin AB båten tillbaka till L.G. för 70 650 kr, varav 45 000 kr erlades kontant och resten 25 650 kr skulle på närmare angivet sätt betalas i särskilda poster under ca 5 år. I sin år 1983 avlämnade självdeklaration redovisade L.G. båten som förmögenhetstillgång till ett värde av 59 000 kr. I övrigt upptog deklARATIONEN INTE NÅGON FÖRMÖGENHETSTILLGÅNG.

Till stöd för riksskatteverkets ståndpunkt i målet har i huvudsak åberopats de omständigheter som berörts i kronofogdemyndighetens till HovR:n avgivna och i dess beslut redovisade yttrande. Riksskatteverket har även hänvisat till att L.G. inte upptagit båten som förmögenhetstillgång i sin år 1982 avlämnade deklaration.

L.G. har i HD framhållit, att anledningen till att K.W. hjälpt till med båtförsäljning, båtinköp och anskaffning av båttillbehör var den att han var den mest initierade när det gällde båtar. Hon har vidare uppgett, att båtförsäkringen kom att stå på K.W., därför att han hade förarbevis för båt, vilket hon inte hade vid tiden för försäkringens tillkomst, och att innehav av förarbevis medförde rabatterad försäkringspremie. L.G. har förklarat, att båten av misstag inte upptogs som förmögenhet i 1982 års deklaration, men påpekat, att hennes kapitalskuld för båten och räntan på skulden dock framgått av deklarationen.

I målet är utrett, att L.G. delvis på kredit i eget namn köpt ifrågavarande båt av annan än K.W. och att köpet skett ett par år före utmätningen. Även med beaktande av åberopade omständigheter som skulle kunna tyda på annat, måste det med hänsyn främst till vad som upplysts om L.G:s åtgärder för att finansiera förvärvet och om hennes ekonomiska förhållanden i övrigt likväl antagas, att hon gjort köpet för egen räkning. Något stöd för att L.G. i sin tur skulle ha överlåtit äganderätten till båten på K.W. föreligger inte. Det får under sådana förhållanden anses framgå, att båten tillhör henne.

Slut. Med ändring av HovR:ns beslut häver HD utmätningen.

Sökord: Utmätning; Ägare; Galdenär

Litteratur:
